

ЧАЛИК В. Р.,викладач кафедри загальноправових
дисциплін(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2022.6.27>**ЄДИНА ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ:
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
УДОСКОНАЛЕННЯ**

У статті проводиться систематизація нормативно-правових актів, що регулюють створення, наповнення, інтегрування з іншими інформаційними системами, використання, випробовування та удосконалення Єдиної інформаційної системи соціальної сфери (ЄІССС), її зміст та структуру, вплив на інформаційні правовідносини у сфері реалізації та захисту соціальних прав громадян, а також з'ясування недоліків правового регулювання функціонування ЄІССС та окреслення напрямів їх корегування. Виявлено, що ЄІССС це перша комплексна інформаційно-аналітична система соціальної сфери, яка дозволяє на практиці замість багатьох не пов'язаних між собою реєстрів оперативно, дистанційно, зручно, прозоро, запобігаючи корупції реалізовувати громадянам свої соціальні права. Запропоновано доповнити Положення про Єдину інформаційну систему соціальної сфери такими правовими конструкціями, які дозволили б додати до її підсистем відомості з Реєстру випадків насильства, єдиної інформаційної системи, створеної з метою найбільш ефективного вирішення завдань медико-соціального забезпечення осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи та єдиної інформаційної системи обліку черги на санаторно-курортне лікування ветеранів війни та осіб з інвалідністю; відомостями з автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги та з Реєстру волонтерів антитерористичної операції. Обґрунтовано необхідність доповнення Положення про Єдину інформаційну систему соціальної сфери поняттями електронний кабінет, веб-портал, веб-сайт, портал електронних послуг у соціальній сфері та додати положеннями про правила їх використання в комплексі з ЄІССС; гарантіями недопущення зривів термінів виконання робіт з обслуговування ЄІССС, запобігання підготовки неякісної документації та запобіжники нецільового використання коштів на обслуговування ЄІССС, усунення корупційних ризиків у цій сфері.

Ключові слова: соціальна сфера, соціальні права, реалізація, захист, соціальне забезпечення, соціальні послуги, соціальні інституції, Єдина інформаційна системи соціальної сфери.

Chalyk V. R. Unified information system of the social sphere: legal regulation of functioning and prospects for improvement

The article systematizes the regulatory legal acts that regulate the creation, filling, integration with other information systems, use, testing and improvement of the Unified Information System of the Social Sphere (UEISS), its content and structure, the impact on informational legal relations in the sphere of implementation and protection of social citizens' rights, as well as clarifying the shortcomings of the legal regulation of the functioning of the EISSS and outlining directions

for their correction. It was found that the EISSS is the first complex information and analytical system of the social sphere, which in practice allows citizens to exercise their social rights quickly, remotely, conveniently, transparently, preventing corruption, instead of many unrelated registers. It is proposed to supplement the Regulations on the Unified Information System of the Social Sphere with such legal constructions that would allow adding to its subsystems information from the Register of Cases of Violence, a unified information system created for the purpose of the most effective solution to the tasks of medical and social security of persons who suffered as a result of the Chernobyl disaster and a single information system for keeping track of queues for sanatorium-resort treatment of war veterans and persons with disabilities; information from the automated humanitarian aid registration system and from the Register of volunteers of the anti-terrorist operation. The necessity of supplementing the Regulations on the Unified Information System of the Social Sphere with the concepts of electronic cabinet, web portal, website, portal of electronic services in the social sphere and adding provisions on the rules of their use in the complex with EISSS is justified; guarantees of preventing disruptions in the execution of work on the maintenance of the EISSS, preventing the preparation of poor-quality documentation and safeguards against misuse of funds for the maintenance of the EISSS, eliminating corruption risks in this area.

Key words: *social sphere, social rights, implementation, protection, social security, social services, social institutions, Unified information system of the social sphere.*

Удосконалення соціального захисту громадян та публічного управління у цій сфері визначені як пріоритетні напрями державної та міжнародної політики у декількох стратегічних документах. Так, Ратифікувавши Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Україна взяла на себе зобов'язання з міжнародного співробітництва щодо забезпечення гідної праці, політики зайнятості, безпечних та здорових умов праці, соціального захисту, гендерної рівності та недискримінації [1]. На виконання міжнародних зобов'язань в Указі Президента України «Про стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» однією з 62 реформ та програм розвитку держави було передбачено проведення реформи системи соціального захисту [2]. Проте реалізація такої реформи відбувалась фрагментарно та не послідовно, що негативно вплинуло також й на інформаційне забезпечення соціальної сфери.

У 2019 році Кабінет Міністрів України прийняв Постанову «Про Єдину інформаційно-аналітичну систему управління соціальною підтримкою населення України (E-SOCIAL)» [3], якою передбачалось створити Єдину інформаційно-аналітичну систему управління соціальною підтримкою населення України (E-SOCIAL) та Єдиний державний реєстр соціальної сфери для надання, призначення та здійснення соціальних виплат, допомоги, пільг, соціальних послуг та житлових субсидій); забезпечити до 30 вересня 2020 р. наповнення E-SOCIAL інформацією з використанням даних, наявних в інших інформаційних системах, що використовуються структурними підрозділами з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві та Севастополі державних адміністрацій, виконавчими органами міських, районних у містах рад для надання, призначення та виплати соціальної підтримки та забезпечити з 1 жовтня 2020 р. використання E-SOCIAL під час надання, призначення та виплати соціальної підтримки [4]. Передбачалось, що система E-SOCIAL буде інтегрована із 8 існуючими базами даних Мінсоцполітики, інформаційними системами Пенсійного фонду України, Державної служби зайнятості, Мінветеранів тощо. Під час впровадження системи E-SOCIAL пропонувалось перенесення даних з 9 існуючих систем та виведено їх з експлуатації [4]. Створення системи E-SOCIAL мало

відбутися у 5 етапів з 01.03.2018 по 01.12.2020, проте, як виявила Міжвідомча робоча група з оцінки ефективності впровадження та доцільності подальшої побудови системи E-SOCIAL з оцінки ефективності впровадження та доцільності подальшої побудови системи E-SOCIAL в існуючому форматі за участі представників Комітету, Мінцифри, Пенсійного фонду, СБУ, експертів в процесі підготовки E-SOCIAL були допущені численні порушення та помилки, зокрема: систематичні тривалі зриви термінів надання послуг та виконання робіт за договором; неякісна підготовка документації та не врахування змін в законодавстві. Зазначене спричинило зрив строків виконання робіт та відмову замовника їх приймати [4]. Таким чином перший проект інформаційної системи в соціальній сфері був невдалим.

Крім зазначених недоліків проблемами інформаційного забезпечення соціальної сфери за останні 5 років стали такі як: технологічне старіння інформаційних систем не орієнтованих на веб-технології, з обмеженою доступністю та технологічними можливостями [5, с. 2]; відсутність централізованих баз даних, аналітичних можливостей, взаємодії між системами; недостатність інформації для прийняття оперативних рішень по наданню соціальної допомоги, її нарахуванню та корегуванню; необхідність управління електронною документацією та централізованого керування правами доступу користувачів до інформації.

На рівні нормативно-правових актів констатовано факт розвитку в Україні цифрової економіки, електронного урядування та електронної демократії, розроблено плани заходів щодо реалізації цих концепцій [6; 7; 8]. Соціальне середовище та публічне управління зазнали серйозних змін, обумовлених процесами інформатизації. Зазначеними документами, узагальнює Г.О. Блінова, закріплено такі тенденції у сфері інформаційного забезпечення публічного управління, у тому числі у соціальній сфері: інтеграція та глобалізація систем інформаційного забезпечення окремих гілок влади; проявлення неефективності локальних систем інформаційного забезпечення окремих органів публічної адміністрації; заміна документального діловодства електронним. Зазначені процеси, наголошує ця вчена, спричиняє зміну умов функціонування органів публічної адміністрації, розширення кола їх інформаційних відносин, збільшення обсягів інформації, що ними використовуються, запровадження нових засобів та методів їх комунікації [9, с. 197]. Інформаційний складник, вважає С. Семяніста, є безумовною характеристикою усіх соціальних систем суспільства [10, с. 104]. Особливо це твердження в сучасний період справедливе для публічного управління. Зазначені тенденції стали передумовою для трансформації інформаційного забезпечення сфери соціального захисту громадян та призвели до створення Єдиної інформаційної системи соціальної сфери (ЄІССС).

Питання інформаційного забезпечення діяльності органів публічної влади, правового регулювання функціонування їх інформаційних систем та інформаційних відносин займалися такі вчені як І.В. Арістова, І.Л. Бачило, Г.О. Блінова, В.М. Брижко, М.С. Демкова, Р.А. Калужний, І.Г. Оксьом, Г.П. Орел, О.М. Селезньова, О.В. Синєокий, І.В. Солончук, В.С. Цимбалюк, Ж.П. Юсип, О.І. Яременко та інші.

Постановка завдання. Мета статті полягає у систематизації нормативно-правових актів, що регулюють створення, наповнення, інтегрування з іншими інформаційними системами, використання, випробовування та удосконалення ЄІССС, її зміст та структуру, вплив на інформаційні правовідносини у сфері реалізації та захисту соціальних прав громадян, а також з'ясування недоліків правового регулювання функціонування ЄІССС та окреслення напрямів їх корегування.

Зміни у чинному законодавстві України, що регламентують діяльність та взаємодію органів публічної влади у соціальній сфері, запровадження ЄІССС, потреби громадян у необхідності в дистанційному отриманні соціальних послуг через воєнний стан та карантинні обмеження обумовлюють необхідність наукового дослідження правового регулювання функціонування та перспектив удосконалення ЄІССС.

Результати дослідження. Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та Концепції розвитку електронного урядування в Україні стали передвісниками запровадження сучасних інформаційних технологій у діяльність органів

публічної влади, що реалізують свої повноваження у соціальній сфері. «Синергетичний потенціал соціальних, мобільних, хмарних технологій, технологій аналізу даних, Інтернету речей окремо та в сукупності здатні привести до трансформаційних змін у державному управлінні та зробити державний сектор ефективним, реактивним, ціннісним» – зазначено у Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки [8]. А основними завданнями із забезпечення розвитку електронного урядування у базових галузях України згідно положень Концепції розвитку електронного урядування в Україні, є запровадження інформаційно-телекомунікаційних систем підтримки прийняття управлінських рішень та автоматизації адміністративних процесів, у тому числі у сфері соціального захисту, запровадження єдиного державного реєстру соціальної сфери, інтеграція існуючих розрізнених баз даних у цій сфері, запровадження електронних трудових договорів, забезпечення автоматизації перевірки даних під час призначення адресної допомоги, пільг та інших видів соціальної допомоги тощо [6].

У зв'язку із невдалим досвідом розробки та впровадження E-SOCIAL Міжвідомча робоча група, яка досліджувала цю ситуацію рекомендувала, зупинити подальші роботи щодо створення програмного забезпечення системи E-SOCIAL; вважати за необхідне якомога швидке ухвалення Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери, відповідно до якої у подальшому мають розбудуватися технології та системи у соціальній сфері, насамперед ЄІССС [4].

На виконання поставлених у зазначених стратегічних документах та зроблених висновках попереднього проекту E-SOCIAL було прийнято Стратегію цифрової трансформації соціальної сфери, яка визначає напрями та завдання комплексної цифрової трансформації всіх компонентів системи соціального захисту населення на основі єдиних підходів, стандартів і технологій [11]. Необхідність розробки цього документу була викликана такими характерними для соціальної сфери факторами: відсутність єдиного інформаційного середовища, зокрема єдиного обліку одержувачів соціальної підтримки, та системи їх верифікації; відсутність єдиної системи управління видатками на соціальний захист населення, їх розподілу та контролю за їх цільовим використанням; складні процедури звернення за соціальною підтримкою, низький рівень сервісу, корупційні ризики; значна кількість звернень громадян, які не є автоматизованими, дублюють один одного або є зайвими; відсутність ефективної системи моніторингу та контролю зазначених процесів; надмірний бюрократичний апарат і невиправдані адміністративні витрати на утримання інституцій соціального захисту [11].

Метою цієї Стратегії визначено забезпечення європейських стандартів функціонування інституцій соціального захисту, надання послуг соціального характеру, фінансової стабільності соціальної сфери, підвищення її прозорості та оптимізації її адміністративних видатків. Для реалізації цієї Стратегії необхідна інформаційна система, створена з урахуванням новітніх інформаційних та управлінських технологій, єдиних сучасних стандартів якості обслуговування громадян, з можливістю прийняття ефективних організаційних і структурних рішень. Виконання таких функцій може ЄІССС, яка повинна забезпечувати: створення єдиної інформаційної бази соціальної сфери, зокрема шляхом взаємодії інформаційних ресурсів соціальної сфери та їх інтеграції з іншими державними інформаційними ресурсами, у тому числі державними реєстрами; усунення дублювання процесів і функцій інституцій соціального захисту, зокрема шляхом централізації цих процесів і функцій; стандартизацію та автоматизацію звернень громадян у соціальній сфері, їх централізований моніторинг, а також перехід інституцій соціального захисту на електронний документообіг; підвищення продуктивності та якості обслуговування у соціальній сфері, можливість надання послуг у цій сфері на умовах аутсорсингу; постійний автоматизований моніторинг і контроль усіх фінансових потоків у соціальній сфері; надійний захист інформації, насамперед персональних даних громадян; підвищення рівня довіри населення до інституцій соціального захисту [11].

Запровадження ЄІССС пов'язано із реформуванням органів публічної влади, що здійснюють управління у соціальній сфері. Так, згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 р. №783 «Деякі питання Національної соціальної сервісної служби Укра-

їни» було утворено Національну соціальну сервісну службу України [12]. Перетворення Держсоцслужби на Нацсоцслужбу з функціями реалізації державної політики соціального захисту населення та захисту прав дітей, державної політики щодо здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки та за дотриманням прав дітей стало реалізацією першого етапу (до січня 2021 р.) реформування системи органів публічного управління в соціальній сфері. На другому етапі (січень – грудень 2021 р.) передбачалось здійснити запровадження та забезпечення електронної інформаційної взаємодії під час надання адміністративних послуг соціального характеру, в тому числі через центри надання адміністративних послуг. Третій етап (січень – грудень 2022 р.) передбачає формування органів державної влади на новій територіальній основі та проведення інформаційно-роз'яснювальної та просвітницької роботи [13]. Водночас Концепція реалізації державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей уповноважує здійснення Нацсоцслужбою адміністрування процесів надання соціальної підтримки, моніторинг та оцінювання їх якості, а також контроль за дотриманням законодавства незалежно від рівня надання соціальної підтримки населенню, надання сервісних послуг із використанням новітніх інформаційно-аналітичних систем [13]. І основою цих інформаційно-аналітичних систем стала ЄІССС.

Прем'єр-міністр України Д.А. Шмигаль анонсував, що із впровадженням ЄІССС українцям не потрібно буде звертатися у декілька держустанов, щоб зібрати всі необхідні довідки для отримання соціальних послуг, оскільки процес оформлення соціальної допомоги, субсидії, виплат, пенсійного посвідчення або статусу ВПО буде займати мінімум часу, а нарахування коштів – буде справедливим для всіх категорій громадян, що також призведе до зниження рівня бюрократії та корупції [14; 15]. Проте такі результати як свідчить попередній досвід набуваються у процесі кропіткої роботи, випробовування розроблених систем та значного фінансування.

Запуску ЄІССС передувало проведення експерименту протягом листопада 2020 р. – червня 2021 р. щодо запровадження першої черги цієї системи, передбаченого Постановою Кабінету Міністрів України від 11.11.2020 р. № 1278 «Про запровадження експериментального проекту щодо запровадження першої черги Єдиної інформаційної системи соціальної сфери» [16]. Завданнями цього експерименту було:

1) відпрацювання технології формування Єдиного соціального реєстру на базі реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування шляхом внесення до Єдиного соціального реєстру з інших баз даних інформації, необхідної для надання таких ряду електронних послуг;

2) відпрацювання на базі Пенсійного фонду України технології централізованої обробки даних для надання електронних послуг з уникненням дублювання ділових процесів та застосування паперового документообігу, передбачивши, зокрема, оцифрування (ретро-конверсію) паперових документів; технологій централізованого фінансування та прямого перерахування пенсій та інших соціальних виплат організаціям, що здійснюють виплату і доставку пенсій, або на поточні рахунки одержувачів у банках;

3) забезпечення електронної інформаційної взаємодії ЄІССС із централізованим банком даних з проблем інвалідності, іншими інформаційними системами, а також з Єдиним державним вебпорталом електронних послуг (Дія) для забезпечення дистанційного доступу громадян до всіх послуг, що надаються інституціями соціальної сфери;

4) забезпечення функціонування в межах ЄІССС Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг і банку даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів;

5) забезпечення надання на Порталі Дія із використанням функціоналів ЄІССС послуг у міру впровадження функціоналів ЄІССС [16].

Врешті було затверджено Постановою від 14 квітня 2021 р Кабінету Міністрів України Положення про Єдину інформаційну систему соціальної сфери, яким визначено структуру ЄІССС та засади її функціонування [17].

Згідно Положення про Єдину інформаційну систему соціальної сфери до складу ЄІССС відносяться: 1) єдина централізована база даних; 2) загальні підсистеми, а саме: Єдиний соціальний реєстр; Реєстр надавачів та отримувачів соціальних послуг; підсистема «Електронний бюджет»; підсистема «Соціальне казначейство»; підсистема верифікації отримувачів соціальної підтримки; підсистема взаємодії інституцій соціального захисту з правоохоронними органами; підсистема обміну даними із суб'єктами інформаційної взаємодії; підсистема «Єдиний соціальний процесинг»; Єдиний моніторинговий центр соціальної сфери; аналітична підсистема; підсистема ретроконверсії; підсистема дистанційного інформування; централізована служба технічної підтримки інституцій соціального захисту; юридична підсистема; адміністративна підсистема; підсистема ведення довідників та реєстрів загального призначення; 3) прикладні підсистеми [17]. До прикладних підсистем ЄІССС відносяться наступні: «Житлові субсидії»; «Державні допомоги, винагороди та компенсації»; «Санаторно-курортне лікування»; «Соціальні послуги»; «Дозвільні документи та довідки»; «Реєстр посвідчень»; «Внутрішньо переміщені особи»; «Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування»; «Банк даних про дітей»; «Облік малозабезпечених сімей»; «ЦБІ»; «Соціальне страхування»; «ЄДАРП»; «Пенсії»; «Гуманітарна допомога»; «Запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі»; «Здійснення державного контролю» [18].

Основними інформаційними системами, з яких необхідно забезпечити завантаження даних до ЄІССС, є: Єдиний державний автоматизований реєстр осіб, які мають право на пільги; автоматизована система оброблення документації з призначення та виплати допомоги на базі комп'ютерних технологій; програмний комплекс «Житлові субсидії»; Єдиний державний реєстр отримувачів житлових субсидій; програмний комплекс «Наш дім»; Єдина інформаційна база даних про внутрішньо переміщених осіб; Єдина інформаційно-аналітична система «Діти»; Централізований банк даних з проблем інвалідності; Єдина інформаційно-аналітична система Фонду соціального страхування; Єдиний інформаційний банк даних Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю щодо реєстрації роботодавців і даних про зайнятість та працевлаштування осіб з інвалідністю; Державний реєстр майнових об'єктів оздоровлення та відпочинку дітей. Завантаження даних до системи може здійснюватися також з інших інформаційних систем та інформаційних ресурсів соціальної сфери у випадках, передбачених законом [17].

ЄІССС створюється із забезпеченням захисту інтересів держави, включаючи передачу в державну власність вихідних кодів на всі елементи програмного забезпечення системи, крім тих, які представлено на міжнародному ринку технологій (операційні системи, системи керування базами даних, системи бізнес-аналізу тощо). Усі майнові права на прикладне програмне забезпечення системи, в тому числі виключні, набуваються державою в особі держателя ЄІССС (Мінсоцполітики) відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права» [18].

Єдиний соціальний реєстр (ЄСР) є ключовим елементом у роботі ЄІССС. Він створений на базі Реєстру застрахованих осіб Пенсійного фонду. Уже зараз в ЄСР є актуальні дані про особу, зокрема, інформація про її документи та страхові виплати. Завдяки тому, що ЄСР взаємодіє з іншими реєстрами, підтвердження особи відбувається автоматично при пред'явленні паспорту. Згодом інтеграція реєстру з порталом «Дія» дозволить подавати заяви на отримання соціальної допомоги он лайн [15].

Згідно чинного законодавства основними суб'єктами здійснення соціального захисту та соціальної підтримки громадян є інституції соціального захисту, а саме Міністерство соціальної політики України, органи та установи, що належать до сфери його управління, Пенсійний фонд України та його територіальні органи, Національна соціальна сервісна служба та її територіальні органи, фонди загальнообов'язкового державного соціального страхування та їх територіальні органи, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та інші надавачі будь-яких видів соціальної підтримки [17]. Водночас інформаційна взаємодія ЄІССС здійснюється з інформаційними системами таких суб'єктів

як Міністерство цифрової трансформації України, Міністерство фінансів України, Міністерство юстиції України, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство освіти і науки України, Міністерство економіки України, Міністерство у справах ветеранів України, Державна податкова служба України, Державна митна служба України, Адміністрація Державної прикордонної служби України, Державна служба статистики України, Державна казначейська служба України, Державна судова адміністрація України, Пенсійний фонд України, Державний центр зайнятості, а також банки та організації, що здійснюють виплату і доставку соціальних виплат за місцем фактичного проживання одержувачів [17]. Ці органи публічної влади та їх посадові особи є основними користувачами ЄІССС, що виконують функції реалізації та захисту прав громадян. Згідно Положення про Єдину інформаційну систему соціальної сфери адміністратором ЄІССС є державне підприємство «Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики України» [17].

ЄІССС з першого жовтня 2022 року стала доступною в управліннях соціального захисту населення по всій території України, що забезпечує прискорення оформлення допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам та вирішення проблемних ситуацій переселенців. Наразі в ЄІССС працюють 5593 користувачі та 653 адміністратори [19]. У зв'язку із зазначеним розпочався активний процес наповнення відомостями ЄІССС з інших інформаційних ресурсів соціальної сфери та модернізації цих ресурсів, що у свою чергу вимагатиме корегування нормативно-правових актів, що визначають порядок їх функціонування.

Впровадження централізованого призначення, нарахування та виплати соціальної допомоги дозволяє людям зручно та більш швидко отримати послуги; легко перейти на обслуговування від одного до іншого управління соціального захисту у разі зміни місця фактичного перебування; виправити помилкові чи некоректні дані у заяві на отримання довідки ВПО; з'ясувати та усунути причину затримки допомоги на проживання [20]. Таким чином використання ЄІССС дозволяє всім громадянам, які потребують соціальної підтримки, швидко отримати будь-який вид допомоги через офіс в територіальній громаді та центри надання адміністративних послуг, або через електронні сервіси порталу «Дія».

ЄІССС перебуває у стані запуску по всій території України після вдалого проведення експерименту в окремих областях. Водночас, є певні недоліки функціонування ЄІССС, виявлені Рахунковою палатою України. До яких відносяться, наприклад, не створення Реєстру випадків насильства, отже, мети створення – облік випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі, попередження повторних випадків та надання комплексної і своєчасної допомоги постраждалим – не досягнуто. ЄІССС без Реєстру випадків насильства не буде мати завершеного вигляду. Крім того, немає взаємодії щодо обміну інформацією між Нацсоцслужбою і Державним реєстром України Міністерства охорони здоров'я України, що містить соціологічні, дозиметричні і медичні підреєстри та забезпечує ведення обліку осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. Як наслідок, Нацсоцслужба не володіє даними єдиної інформаційної системи, створеної з метою найбільш ефективного вирішення завдань медико-соціального забезпечення осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. Також в ЄІССС відсутня єдина інформаційна система обліку черги на санаторно-курортне лікування ветеранів війни та осіб з інвалідністю. Як наслідок, не забезпечено контролю з боку Мінсоцполітики, структурних підрозділів соціального захисту населення щодо дотримання органами соціального захисту населення законодавчо встановленої періодичності та черговості надання санаторно-курортних путівок. У зв'язку з відсутністю відповідного програмного забезпечення спеціалістами органів соцзахисту інформація збирається, опрацьовується та узагальнюється на паперових носіях. У Мінсоцполітики функціонує ЄДАРП, запроваджений з метою удосконалення обліку осіб за соціальною ознакою відповідно до законів України. Для цілей аналізу та планування видатків на соціальний захист ветеранів війни дані ЄДАРП Мінсоцполітики не використовуються, водночас його програмне забезпечення не дає можливості визначити кількість ветеранів війни для забезпечення їх санаторно-курортним лікуванням органами соціального захисту населення [4].

Висновки. ЄІССС це перша комплексна інформаційно-аналітична система соціальної сфери, яка дозволяє на практиці замість багатьох не пов'язаних між собою реєстрів оперативно, дистанційно, зручно, прозоро, запобігаючи корупції реалізовувати свої соціальні права. Впровадження ЄІССС забезпечує прямі, прозорі, партнерські відносини між владою та громадянами. Стратегією цифрової трансформації соціальної сфери та Положенням про Єдину інформаційну систему соціальної сфери передбачається, що найближчими роками до ЄІССС увійдуть всі види соціальних виплат, а також адміністративні послуги соціального характеру, які сьогодні передбачені законодавством.

Водночас з урахуванням виявлених недоліків функціонування ЄІССС та інших інформаційних систем пропонуємо доповнити Положення про Єдину інформаційну систему соціальної сфери такими правовими конструкціями, які дозволили б додати до її підсистем відомості з Реєстру випадків насильства, єдиної інформаційної системи, створеної з метою найбільш ефективного вирішення завдань медико-соціального забезпечення осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи та єдиної інформаційної система обліку черги на санаторно-курортне лікування ветеранів війни та осіб з інвалідністю.

Також необхідно передбачити механізм розширення підсистем ЄІССС з урахуванням поточних потреб суспільства, наприклад відомостями з автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги та з Реєстру волонтерів антитерористичної операції. Потребує врегулювання понять електронний кабінет, веб-портал, веб-сайт, портал електронних послуг у соціальній сфері та їх зв'язок із ЄІССС. Положення про Єдину інформаційну систему соціальної сфери необхідно доповнити гарантіями недопущення зривів термінів виконання робіт з обслуговування ЄІССС, запобігання підготовки неякісної документації та запобіжники нецільового використання коштів на обслуговування ЄІССС, усунення корупційних ризиків у цій сфері. Дослідження зазначених напрямів вдосконалення правового регулювання функціонування ЄІССС стануть напрямами наступних наукових пошуків.

Список використаних джерел:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами. Брюссель, 21.03.2014. Ратифіковано із заявою Законом № 1678-VII від 16.09.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.
2. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. *Урядовий кур'єр* від 15.01.2015. № 6.
3. Про Єдину інформаційно-аналітичну систему управління соціальною підтримкою населення України (E-SOCIAL): Постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 р. № 676. *Урядовий кур'єр* від 02.08.2019. № 146.
4. Звіт про результати аналізу системи загальнообов'язкового державного пенсійного і соціального страхування та соціального захисту населення: Рішення Рахункової палати від 13.07.2022 №15-4. Київ. 2021. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2021/15-4_2021/Zvit_15-4_2021.pdf.
5. Оцінка діючих інформаційних систем Державної служби України з питань праці та інших органів, пов'язаних із інспекцією праці, з особливою увагою до діяльності Держпраці, спрямованої на подолання незадекларованої праці. Проект ЄС-МОП зміцнення адміністрації праці з метою покращення умов праці і подолання незадекларованої праці. Грудень 2018 р. 79 с. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/ed_dialogue/lab_admin/documents/projectdocumentation/wcms_718377.pdf.
6. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 р. № 649-р. *Урядовий кур'єр*. 2017. № 181
7. Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 р. № 797-р. *Урядовий кур'єр*. 2017. № 217.

8. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 67-р. *Урядовий кур'єр*. 2018. № 88
9. Блінова Г.О. Інформаційне забезпечення органів публічної адміністрації в Україні: адміністративно-правові засади : монографія. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2019. 503 с.
10. Семяніста С. Судовий захист права на інформацію як складова реалізації соціального права особи. *Соціальні права та їх захист адміністративним судом* : Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції» (м. Київ, 4 вересня 2020 року). Київ : 2020. 424 с. С. 104
11. Про схвалення Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1353-р. *Урядовий кур'єр* від 31.10.2020. № 212.
12. Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 р. № 783.
13. Про схвалення Концепції реалізації державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 р. № 1057-р. *Урядовий кур'єр* від 01.09.2020. № 168.
14. Перун В. Цьогоріч в Україні почнуть поетапно впроваджувати Єдину інформаційну систему соціальної сфери. URL: https://lb.ua/tech/2022/06/11/519726_tsogorich_ukraini_pochnut_poetapno.html (дата звернення: 10.10.2022)
15. Без додаткових довідок та черг – як зміниться сфера соціальних послуг з впровадженням Єдиної інформаційної системи соціальної сфери. Прес-офіс Міністерства. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/bez-dodatkovikh-dovidok-ta-chergh-yak-zminitsya-sfera-sotsialnykh-poslug-z-vprovadzhenniam-edinoi-informatsiynoi-sistemi-sotsialnoi-sferi> (дата звернення: 04.10.2022)
16. Про запровадження експериментального проекту щодо запровадження першої черги Єдиної інформаційної системи соціальної сфери : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2020 р. № 1278. *Урядовий кур'єр* від 22.12.2020. № 249.
17. Про затвердження Положення про Єдину інформаційну систему соціальної сфери. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 404. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/404-2021-%D0%BF#Text>
18. Обґрунтування технічних та якісних характеристик предмета закупівлі, розміру бюджетного призначення, очікуваної вартості предмета закупівлі Послуги зі створення прикладного програмного забезпечення Єдиної інформаційної системи соціальної сфери (ЄІССС). 30 Вересня 2021. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/20751.html?PrintVersion>
19. Мінсоцполітики підключено до ЄІССС всі регіони України для надання соціальних послуг ВПО. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minsotspolityky-pidkliucheno-do-ieiss-svsi-rehiony-ukrainy-dlia-nadannia-sotsialnykh-posluh-vpo> (дата звернення 17.10.2022)
20. Захарченко А. Нові послуги для ВПО: в Україні з жовтня запрацює Єдина інформаційна система соціальної сфери. URL: <https://brovary.net.ua/novi-posluhy-dlia-vpo-v-ukraini-z-zhovtnia-zapratsiuie-iedyna-informatsijna-systema-sotsialnoi-sfery/> (дата звернення: 21.11.2022)

